

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА “ОБОВ’ЯЗКОВЕ СТРАХУВАННЯ”

Обсяг ринку та інші фактори його важливості

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 30.09.2017 становила 296¹. Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення; так, за 9 місяців 2017 року порівняно з аналогічним періодом 2016 року кількість компаній зменшилася на 27 СК (8,4%).

Ринок обов’язкового страхування (далі – ОС) представлений 40ка видами ОС, визначеними статтею 7 Закону України «Про страхування». Лівову частку ринку ОС займає страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та особисте страхування від нещасних випадків на транспорті.

Опис стану конкуренції

- 1) Загальна кількість страхових компаній станом на 30.09.2017 становила 296, у тому числі СК "life" – 34 компанії, СК "non-life" – 262 компанії.
- 2) Кількість актуаріїв (особи, які на підставі відповідного свідоцтва мають право займатися актуарними розрахунками) станом на 08.02.2018 року становить 52 особи².
- 3) Кількість страхових та перестрахових брокерів: 56³.
- 4) Страхові та перестрахові брокери-нерезиденти, які повідомили про намір здійснювати діяльність на території України – 19 осіб⁴.
- 5) Аварійні комісари – 745 осіб⁵.
- 6) Тимчасові адміністратори страхових компаній - 38⁶.
- 7) Страхові посередники, які повідомили про намір здійснювати посередницьку діяльність на території України з укладання договорів страхування / перестраховування зі страховиком-нерезидентом – 1 особа (ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРЛЛОЙД» - 01135, місто Київ, вулиця Григорія Андрушенка, будинок 6-Г, квартира 180)⁷.

Опис типових провалів характерних для ринку: Асиметрія інформації

Динаміка та закономірності розвитку ринку

¹ Державний реєстр фінансових установ - <https://www.nfp.gov.ua/ua/Derzhavnyi-reiestr-finansovykh-ustanov.html>

² Перелік осіб, яким видано та/або анульовано свідоцтво про відповідність кваліфікаційним вимогам до осіб, які можуть займатися актуарними розрахунками - <https://www.nfp.gov.ua/ua/Inshi-reiestry-ta-pereliky.html>

³ Державний реєстр страхових та перестрахових брокерів - <https://www.nfp.gov.ua/ua/Inshi-reiestry-ta-pereliky.html>

⁴ Перелік страхових та/або перестрахових брокерів-нерезидентів, які повідомили про намір здійснювати діяльність на території України - <https://www.nfp.gov.ua/ua/Inshi-reiestry-ta-pereliky.html>

⁵ Перелік осіб, які відповідають кваліфікаційним вимогам та можуть займатися визначенням причин настання страхового випадку та розміру збитків (аварійні комісари) - <https://www.nfp.gov.ua/ua/Inshi-reiestry-ta-pereliky.html>

⁶ Перелік осіб, які мають сертифікат на право здійснення тимчасової адміністрації страхових компаній - <https://www.nfp.gov.ua/ua/Inshi-reiestry-ta-pereliky.html>

⁷ Перелік страхових посередників, які повідомили про намір здійснювати посередницьку діяльність на території України з укладання договорів страхування/перестраховування зі страховиком-нерезидентом - <https://www.nfp.gov.ua/ua/Inshi-reiestry-ta-pereliky.html>

За інформацією за 9 місяців 2017 року, у порівнянні з 9 місяцями 2016 року, обсяг надходжень валових страхових премій збільшився на 6 546,9 млн. грн. (26,4%); обсяг чистих страхових премій збільшився на 1 202,5 млн. грн. (6,1%).

Збільшення валових страхових премій відбулося майже по всіх видах страхування, а саме: страхування фінансових ризиків (збільшення валових страхових платежів на 1 458,0 млн. грн. (58,6%)); страхування майна (збільшення валових страхових платежів на 988,8 млн. грн. (35,2%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових платежів на 970,8 млн. грн. (57,3%)); автостраховання (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка") (збільшення валових страхових платежів на 921,7 млн. грн. (13,6%)); страхування відповідальності перед третіми особами (збільшення валових страхових платежів на 694,8 млн. грн. (54,6%)); страхування вантажів та багажу (збільшення валових страхових платежів на 635,0 млн. грн. (22,6%)); медичне страхування (збільшення валових страхових платежів на 362,3 млн. грн. (20,2%)); страхування від нещасних випадків (збільшення валових страхових платежів на 309,6 млн. грн. (51,9%)); авіаційне страхування (збільшення валових страхових платежів на 226,3 млн. грн. (55,6%)).

Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за 9 місяців 2017 року становила 66,2%, що на 12,6 в.п. менше в порівнянні з 9 місяцями 2016 року.

Протягом аналізованого періоду збільшилась кількість укладених договорів страхування на 3 893,2 тис. одиниць (або на 2,9%), при цьому на 23 752,4 тис. одиниць (або на 107,4%) зросла кількість договорів з добровільного страхування, в тому числі збільшилась кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків на 16 698,7 тис. одиниць (або в 2 рази), кількість укладених договорів страхування фінансових ризиків зросла на 2 942,5 тис. одиниць (або на 114,8%). **Кількість укладених договорів з обов'язкового страхування зменшилась** на 19 658,7 тис. одиниць (або на 18,0%) за рахунок зменшення кількості договорів страхування від нещасних випадків на транспорті на 19 829,8 тис. одиниць (19,2%).

Опис загальновідомого регулювання

Закон України «Про страхування»

326 інших НПА у сфері страхування (зафіксовано станом на 08.02.2018 року)

Опис загальновідомих проблем ринку

1. В середньому за період 2014-2016 рр. та 9 місяців 2017 року, **по 42% видах обов'язкового страхування договори страхування не укладаються, а страхування не здійснюється.** Таким чином, ці 42% види ОС є недіючими.
2. Прогалини регулювання. Урядом **не затверджено порядки та правила ОС по 42,5 % видам ОС (17 з 40).** Переважно це є причиною не здійснення ОС.
3. Виявлено **41 вид ОС, який не передбачено статтею 7 Закону України «Про страхування».** Зважаючи на положення даного Закону про те, що *забороняється здійснення обов'язкових видів страхування, які не передбачені цим Законом, такий 41 вид ОС є незаконним.*
4. **Сфера ОС в 2 рази більше, аніж визначено Законом України «Про страхування».**
5. **Ризико-орієнтований підхід при здійсненні ОС не застосовується.**